

7-780
P 02
РУССКАЯ АКАДЕМИЯ НАУК
ЦЕНТРАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА

ПРОБЛЕМЫ
АКАДЕМИЧЕСКИХ
БИБЛИОТЕК
СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ
СТРАН ПРИ НАУЧНО-
ИНФОРМАЦИОННОМ
ОБСЛУЖИВАНИИ

ТЕМАТИЧЕСКИЙ СБОРНИК

Problemy akademičeskikh bibliotek socialističeskikh stran pri naučno-informacionnom obsluživanii. Tematičeskij sbornik. (Red. Elena Savova, György Rózsa. . .) Sofiá, 1981. BAN, 242 p.

A tudományos tájékoztatás helyzete a szocialista országok akadémiai könyvtáraiban

A tudományos kutatómunka integrálásából eredően a kutatómunkát információval támogató akadémiai könyvtárak új feladatok elé kerültek. A helyzet felmérése, a tájékoztatás korszerűsítése, továbbfejlesztése a könyvtárak növekvő együttműködésével és rendszeressé váló kölcsönös tapasztalatcserével biztosítható. Ez a cél vezette a Bolgár

Tudományos Akadémia Központi Könyvtárát, amikor a Kulturális Bizottság és a szófia-i Szovjet Tudomány és Kultúra Háza közreműködésével megszervezte a szocialista országok akadémiai könyvtáraiban folyó tájékoztató tevékenységet tárgyaló szimpozionumot. Az elhangzott előadások az alábbi három fő téma köré csoportosíthatók:

- az akadémiai könyvtárak szervezeti jellemzői; együttműködés és integrációjuk mértéke és formái más könyvtárakkal és tájékoztató intézményekkel;
- az akadémiai könyvtárak könyvtári és bibliográfiai szolgáltatása;
- a könyvtári és bibliográfiai folyamatok gépesítésének kérdései az akadémiai könyvtárakban.

A tanácskozáson Elena Savova, A Bolgár Tudományos Akadémia Könyvtárának vezetője a szocialista országok tudományos akadémiai közötti hosszú távú együttműködési megállapodásokról beszélt. Az együttműködés célja a meglévő szakirodalom és a beérkező új publikációk alapján a felhasználó számára szükséges tájékoztatás biztosítása; az egyes országok közötti információcsere fejlesztése, beleértve az akadémiai kiadványok cseréjét is; a könyvtárközi cserekapcsolatok fejlesztése és az országok közötti bibliográfiai adatszolgáltatás javítása.

Az integráció során figyelembe kell venni az együttműködő felek tudományos kutatásaiban kölcsönösen előforduló témákat és ezek támogatására kell az erőfeszítéseket koncentrálni. Az akadémiai központi könyvtárak fontos szerepet játszanak a nemzeti könyvtári koordinációban és az együttműködésben. Például Bulgáriában, ahol az akadémiai könyvtárak tevékenyen részt vettek az Országos Társadalomtudományi Információs rendszer létrehozásában.

M.V. Varfolomeeva, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Elnöksége mellett működő Természettudományi Könyvtári Tanács tudományos titkára a szovjet akadémiai

könyvtárhálózat ismertetésén túl, ugyancsak a tevékenységek koordinálásának, a technikai és személyi feltételek kijavításának fontosságát hangsúlyozta.

Rózsa György az akadémiai könyvtárak kialakulásáról, e könyvtártípus szerepváltozásáról beszélt. Kiemelte a szakosodás szükségességét, ugyanakkor rámutatott az akadémiai könyvtárak és a tudományos szakkönyvtárak specializációja közötti különbségekre.

Az akadémiai könyvtárak és a tudományos tájékoztató intézmények együttműködésére koncentrált *L. Los*, a lengyel Tudományos Akadémiai Könyvtárának igazgatója. Ez az együttműködés része a lengyel könyvtárügy 1990-ig szóló fejlesztési programjának, amelynek keretében az akadémiai könyvtárhálózathoz tartozó 74 tudományos könyvtár közvetlenül segíti a SINTO (Nemzeti Tudományos Műszaki és Szervezési Tájékoztató Rendszer) működtetését. Előadásának központi témája az 1973–1979 között végbement változások és a SINTO létrehozásával kapcsolatos eredmények ismertetése volt. Beszámolt az akadémiai hálózathoz tartozó tudományos könyvtárak állománygyarapítási együttműködéséről is.

Az alapkutatások szakkönyvtári bázisainak létrehozásáról és működtetésük fontosságáról szolt *J. Rex*, az NDK Tudományos Akadémiája Központi Könyvtára igazgatója is. Hangsúlyozta az akadémiai könyvtári hálózat, a felsőoktatási könyvtárhálózat és a nagy ipari intézmények könyvtárai közötti együttműködés szerepét, amelytől a tájékoztató munka korszerűsítése várható. A megoldást abban látta, hogy a hálózat leghatékonyabban működő könyvtárai közül valamelyiket központi koordináló feladatokat ellátó könyvtárrá kell fejleszteni. Az NDK-ban a matematikai szakkönyvtári hálózat fejlődése a legélelnebb, s megindult a fizikai és kémiai hálózat kialakítása is.

Az akadémiai könyvtár hálózat kialakulását ismertette *M. Kadynkova*, A Bolgár Tudományos Akadémia Központi Könyvtára tudományos munkatársa. Jelentős eredményként könyvelte el a központi tárolókönyvtár létrehozását.

A Szerb Tudományos Akadémia Központi Könyvtárának munkatársa *T. Filipović* az akadémiai könyvtárak feladatkörébe tartozó direkt és indirekt tájékoztatás fejlesztését említette, különös tekintettel a potenciális könyvtárhasználók igényeire. Nagy fontosságot tulajdonított a nemzetközi együttműködést elősegítő könyvtári és információs szabványosításnak is.

A hatékony könyvtári keresőrendszerek tárgyi, személyi és anyagi feltételeinek tárgyalása képezte a szimpózium következő kérdéskörét. *O.I. Golbačev* az elsődleges és másodlagos információs források szerepéről beszélt, *I.N. Vosnesenskaâ* pedig statisztikai adatokkal illusztrálta az INION működését, mely a társadalomtudományok területén tölt be központi irányító szerepet.

A nemzetközi együttműködés a szlovák akadémiai könyvtár tevékenységének is fontos vonása. *L. Sedlačkova* a MISZON-nal való együttműködés eredményeit foglalta össze beszámolójában. Bemutatásra került két gépesített tájékoztató rendszer is. Az egyik a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Természettudományi Könyvtára és hálózata keretén belül kifejlesztett, mintegy 13 millió egységből álló NAUKA rendszer. A rendszer alkalmas arra, hogy a kiadói tervek ismeretében összesítse a hálózaton belüli rende-

léseket, elvégezze a korrekciót és koordinálja a gyarapítást. A másik rendszer, a bolgárok akadémiai számítógépes könyvtári rendszere, a BIBLIOBISES. Lépcsőzetes kiépítése 1976 óta tart. Célja a külföldi periodikumok beszerzésének, katalogizálásának gépesítése. A rendszer ma már a szófiai egyetemi könyvtárhálózat adatait is tartalmazza, összesen 6000 egységet tart nyilván.

A tanácskozás résztvevői határozatot hoztak a tőkés országokból származó irodalom gyűjtésének egybehangolására, az akadémiai kiadványokból álló gyűjtemények kölcsönös fejlesztésére, valamint a tudományos kutatáshoz nélkülözhetetlen fontosságú nem hagyományos és szűk publicitású dokumentumok gyűjtésére vonatkozóan. Megállapodtak a kiadványcsere és a mikroformátumok használatának bővítésében.

PÁSZTOR Ilona

A TELEBRAILLE (a TSI, Telesensory Systems Inc. gyártmánya) segítségével a vak-süket személyek közvetlenül vagy telefonon eszmét cserélhetnek egymással. Erre a célra a Superphone készüléket fejlesztették tovább, amely klaviatúrával és vizuális display-vel teszi lehetővé a süketek kommunikációját egymással (vagy a jelbeszédet nem ismerő egészségesekkel); ezt most Braille-klaviatúrával és Braille-display-vel kombinálták.

TSI Newsletter 1984. jún.

EBÉDET ÉS KÖNYVET AZ ÖREGEKNEK! – Hanauban (NSZK) már régebben bevezették azt a szociális szolgáltatást, hogy a nehezen mozgó öregeknek házhoz szállítják az ebédet. Most ezt kulturális ellátással is kiegészítik: a Városi Könyvtár által erre a célra átadott 250 kötetes gyűjteményből kért könyvet is helyükbe viszik a gondozottaknak.

Buch und Bibliothek, 1983. 5.no.